

Sygn. akt III Ca 1559/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w G. III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk

SO Marcin Rak

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2019 r. w G.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Państwowych Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko Gminie G.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 25 maja 2018 r., sygn. akt I C 1074/16

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Marcin Rak SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Balion - Hajduk

Sygn. akt III Ca 1559/18

UZASADNIENIE

(...) Państwowe S.A. w W. domagała się zasądzenia od Gminy G. kwoty 18.371,57 zł oraz kosztów procesu tytułem odszkodowania za zaniechanie wykonania obowiązku dostarczenia lokalu socjalnego E. G., A. J., E. J. (1) i E. J. (2), wobec których wyrokiem Sądu Rejonowego w G. orzeczono eksmisję z lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ulicy (...), z jednoczesnym uprawnieniem do otrzymania lokalu socjalnego. Wskazała, że dochodzone odszkodowanie obejmuje okres od 1 maja 2013r. do 30 listopada 2015r. Podstawę prawną roszczenia stanowi art. 417 k.c. w zw. z art. 18 ust. 5 ustawy o ochronie praw lokatorów.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu twierdząc, że strona powodowa nie wykazała że jest właścicielem lokalu, wysokości szkody, jak również zajmowania przedmiotowych lokali przez uprawnionych do otrzymania lokalu socjalnego. Powódka nie dołączyła również dokumentów źródłowych

koniecznych do wykazania wysokości szkody. Nadto podniosła zarzut przedawnienia roszczenia co do rodziny H. za okres od maja 2013r. do dnia wniesienia pozwu.

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 25 maja 2018r. oddalił powództwo oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 4.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że powódka jest właścicielką lokali mieszkalnych położonego w G. przy ulicy (...). Lokal ten ma powierzchnię 61,04

m².

Wyrokiem z 26 sierpnia 2011 roku, który uprawomocnił się w dniu 17 września 2011 roku, Sąd Rejonowy w G. nakazał E. G., A. J., E. J. (1) oraz E. J. (2) opuszczenie lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) w G. i wydanie (...) Państwowym S.A. w W. w stanie wolnym od osób i rzeczy, przyznał pozwanym prawo do lokalu socjalnego i jednocześnie wstrzymał wykonanie wyroku do czasu złożenia pozwanym przez Gminę G. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego.

Pismem z dnia 5 marca 2013 roku (...) Państwowe S.A. w W. wezwała Gminę G. do przedłożenia E. G., A. J., E. J. (1) oraz E. J. (2) oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Gmina G. nie przedstawiła wskazanej oferty.

E. G. nie opuściła przedmiotowego lokalu i zamieszkiwała w nim co najmniej do dnia 3 lutego 2016 roku. W okresie od 1 maja 2013 roku do 30 listopada 2015 roku z tytułu należności za korzystanie z przedmiotowego lokalu E. G. nie uiszczala żadnych opłat.

Powódka obciążana była przez Wspólnotę Mieszkaniową ul. (...) w G. opłatami eksploatacyjnymi, w tym za zarząd nieruchomością wspólną, zaliczkami na fundusz remontowy, na fundusz eksploatacyjny, za dostawę wody oraz za kanalizację, a także za wywóz śmieci.

Opłaty, których żądała wspólnota mieszkaniowa naliczane były: w zakresie wynagrodzenia zarządcy, funduszu remontowego oraz funduszu eksploatacyjnego zgodnie z powierzchnią zajmowanego lokalu, a więc 61,04 m²; w zakresie wywozu śmieci opłaty naliczane były w okresie od maja 2013r. do czerwca 2013 roku zgodnie z ilością osób mieszkających w lokalu, przy czym wspólnota przyjęła, iż w lokalu przy ul. (...) w G. mieszkają 4 osoby, następnie zaś zgodnie z powierzchnią zajmowanego lokalu, to jest 61,04 m²; w zakresie opłat za wodę i kanalizację opłaty naliczane były zgodnie ze zużyciem za 1 m³, przy czym wspólnota przyjęła, iż miesięczne zużycie wody w lokalu znajdującym się przy ul. (...) w G. wynosi 12 m³.

Powódka uiszczala żądane należności na rzecz wspólnoty mieszkaniowej.

Z tytułu bezumownego zajmowania lokalu mieszkalnego przez E. G. powódka naliczala odszkodowanie, w skład którego wchodziły opłata za śmieci (ustalana jako iloraz stawki bazowej oraz ilości osób zamieszkałych w lokalu, przyjmując że są to 4 osoby), opłata za zimną wodę (ustalana jako iloraz stawki bazowej i zużycia według stanu licznika, przyjmowana jako 10 m³ miesięcznie), opłata za kanalizację (ustalana jako iloraz stawki bazowej i zużycia według stanu licznika, przyjmowana jako 10 m³ miesięcznie), opłata za eksploatację (ustalana jako iloraz stawki bazowej, współczynnika oraz powierzchni zajmowanego lokalu).

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powódki miało podstawę prawną w zaniechaniu przez powódkę obowiązku wynikającego z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71, poz. 733 ze zm.), tj. za niedostarczenie lokalu socjalnego E. G., A. J., E. J. (1) i E. J. (2), którym takie uprawnienie przyznano wyrokiem Sądu Rejonowego w G..

Przytaczając treść art. 18 ust. 1, 3 i 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005 r., nr 31, poz. 266 ze zm.) oraz art. 417 § 1 k.c., wskazał, że odpowiedzialność gminy i dłużnika na podstawie art. 18 ustawy o ochronie praw lokatorów ma charakter odpowiedzialności in solidum.

Sąd uznał, że co do zasady, spełnione zostały przesłanki odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną powódce zaniechaniem polegającym na niedostarczeniu lokalu socjalnego E. G., jednak roszczenie nie zasługiwało na uwzględnienie ze względu na skuteczność zarzutu przedawnienia uznając, że odpowiedzialność pozwanej jest odpowiedzialnością deliktową i zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. przedawnienia się z upływem lat 3 od dnia w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie. W tym zakresie Sąd uznał, że roszczenie powódki przedawniło się za okres od 1 maja 2013r. do 31 maja 2013r.

Odnosząc się natomiast do roszczenia, które nie uległo przedawnieniu Sąd uznał, że powódka nie wykazała w sposób należyty swojego roszczenia. Sąd wskazał, że jedynymi dokumentami na które powołuje się powódka są rachunki oraz pisma zbiorcze za okres od maja 2013 roku do listopada 2015 roku oraz tabela obrazująca szkodę rzeczywistą. W dokumentach tych określone są kwoty należne powódce tytułem opłat za eksploatację, wywóz śmieci, wodę i kanalizację. W ocenie Sądu, wobec kwestionowania przez pozwaną wysokości szkody, powódka winna dla zasadności swojego roszczenia przedstawić dokumenty źródłowe dla tych danych uznając przy tym, że dokonane przez powódkę wyczerpania zużycia wody mają postać hipotetyczną.

Sąd nadto wskazał, że nie zostało wyjaśnione jak ustalono liczbę osób zamieszkującą w przedmiotowym lokalu w poszczególnych miesiącach, uznając nadto, że powódka wykazała jedynie, że w lokalu przebywała wyłącznie E. G..

Uznając zatem, że skoro powódka nie wykazała, że lokal był zamieszkiwany przez wszystkie osoby uprawnione do otrzymania lokali socjalnych, Sąd oddalił powództwo na podstawie art. 6 k.c. w zw. z art. 117 § 1 k.c.

O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c.

Apelację od tego orzeczenia wniosła powódka zaskarżając wyrok w części wyrok Sądu co do pkt 1 w zakresie w jakim oddalił powództwo ponad kwotę 642,63 zł oraz co do pkt 2 w całości.

Zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

a) art. 217 § 1 i 2 k.p.c. poprzez pominięcie zgłoszonego przez powódkę wniosku dowodowego z przesłuchania świadka E. G., mimo że powódka uprawdopodobniła, iż uwzględnienie tego dowodu nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy, jako że w tym czasie Sąd nie wyznaczył jeszcze terminu kolejnej rozprawy, a ostatecznie wyrok został wydany po upływie roku od zgłoszenia tego wniosku dowodowego,

b) art. 217 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 187 § 2 pkt 3 k.p.c. i art. 248 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie bez zachowania jakiegokolwiek trybu wniosku powódki o zobowiązanie pozwanej do przedstawienia określonych dokumentów,

c) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez odmowę wiarygodności dokumentów przedstawionych przez powódkę, mimo że treść i autentyczność dokumentów zgromadzonych w materiale dowodowym nie były podważane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu,

d) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak w pisemnym uzasadnieniu wyroku przytoczenia przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej dowodom z dokumentów przedłożonych przez powódkę,

e) art. 3 k.p.c. i art. 210 § 2 k.p.c. oraz art. 6 k.c. w zw. z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (dalej jako u.e.l.) poprzez uwzględnienie zarzutów pozwanej odnoszących się do rzekomego niewykazania przez powódkę faktu zamieszkiwania osób uprawnionych do lokalu socjalnego w spornym lokalu, mimo że na pozwanej spoczywał obowiązek przedstawiania wyjaśnień zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek, a zgodnie

z bazą meldunkową prowadzoną przez jednostki organizacyjne pozwanej osoby te zamieszkują pod określonym adresem z zamiarem stałego przebywania (pobyt stały).

Nadto na podstawie art. 380 k.p.c. zaskarżając również postanowienie Sądu, którym pominął wniosek z przesłuchania świadka E. G. i wniosła o dopuszczenie i przeprowadzenie tego dowodu w ramach postępowania apelacyjnego oraz uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G., ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 17.728,94 zł oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, jak również zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, w postępowaniu apelacyjnym.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenie powódki przyjmując jako podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne. Ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Przewidziane w art. 233 k.p.c., ramy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymogami prawa procesowego, doświadczeniem życiowym oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonując wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 14 sierpnia 2012r. III AUa 620/12). Stawiając zatem zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Z tych względów za niewystarczające należy uznać przekonanie strony o innej niż przyjęta przez Sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i o ich odmiennej ocenie niż ocena dokonana przez Sąd (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyrokach: z dnia 1 marca 2012r. I ACa 111/12; z dnia 3 lutego 2012r., I ACa 1407/11). Jeżeli zatem Sąd, ze zgromadzonego materiału dowodowego, wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, co ma miejsce w niniejszej sprawie, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (tak: Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyrokach: z dnia 8 lutego 2012r. (I ACa 1404/11), z dnia 14 marca 2012r. (I ACa 160/12), z dnia 29 lutego 2012r. (I ACa 99/12); a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 maja 2012r. VI ACa 31/12).

Nie można również pominąć, iż same, nawet poważne wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r., I UK 347/11).

Powódka tymczasem w apelacji nie wskazuje uchybienia przez Sąd I instancji regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów.

Za niezasadny należało uznać również zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.

Z ujęcia redakcyjnego art. 328 § 2 k.p.c. wynika, że punktem wyjścia dla przedstawienia w motywach pisemnych uzasadnienia wyroku koncepcji prawnej rozstrzygnięcia sprawy powinny być poczynione ustalenia faktyczne.

Sąd pierwszej instancji zobowiązany jest do wyjaśnienia motywów rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007r., V CSK 115/07). Uchybienie Sądu w tym zakresie, następuje jedynie w sytuacji, gdy uzasadnienie wyroku zawiera jedynie opis poszczególnych elementów stanu faktycznego, bez wniosków z nich wynikających i bez dokonanego ustalenia stanu faktycznego istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999r., II UKN 437/98; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 1951r., C 154/51).

W ocenie Sądu Okręgowego, uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zostało sporządzone w sposób uchybiający wskazanym powyżej wymaganiom, gdyż umożliwiało zapoznanie się z motywami odmowy udzielenia powodowi ochrony prawnej jego roszczenia.

Pozwana wyrokami Sądu Rejonowego w G. została zobowiązana do złożenia E. G., A. J., E. J. (1) oraz E. J. (2) oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Obowiązek ten wynikał z orzeczenia sądu, przez co wobec nie zakreślenia w nim terminu, do którego pozwana miała się z niego wywiązać, ukonstytuował się z chwilą uprawomocnienia wyroku, a jego realizacja nie była uzależniona od wezwania pozwanej przez byłych najemców do jego wykonania, ani tym bardziej przez powoda.

Pozwana z tego obowiązku się nie wywiązała w konsekwencji czego z mocy z art. 417 § 1 k.c. w związku z art. 18 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów mieszkaniowych zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2014r. poz. 150) ponosi ona odpowiedzialność za powstałe w następstwie tego szkody.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1610) – dalej zwana u.o.p.l. – odszkodowanie odpowiada wysokości czynszu jaki właściciel mógłby otrzymać z tytułu najmu lokalu, a jeżeli nie pokrywa poniesionych strat, to właściciel może żądać odszkodowania uzupełniającego. Istotne jest także, że osoby uprawnione do lokalu socjalnego opłacają odszkodowanie w wysokości czynszu albo innych opłat za używanie lokalu, jakie były obowiązane opłacać, gdyby stosunek prawny nie wygasł (por. art. 18 ust. 3 u.o.p.l.). Jednocześnie zgodnie z art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej odpowiedzialność ponosi jednostka samorządu terytorialnego wykonująca tę władzę z mocy prawa (por. art. 18 ust. 5 u.o.p.l.). Zakres odpowiedzialność pozwanej wyznacza art. 361 § 1 k.c., zgodnie z którym pozwana jest zobowiązana do zrekompensowania powódce szkód (w rozumieniu art. 361 § 2 k.c.), będących normalnym następstwem zaniechania przez nią zaoferowania byłym najemcom lokalu powoda zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. W rozpoznawanej sprawie naprawienie szkody musi nastąpić przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej (art. 363 § 1 i 2 k.c.), powódka nie utraciła bowiem rzeczy tylko możliwość korzystania z niej.

Powódka musi więc wykazać, że osoby uprawnione do otrzymania lokalu socjalnego zajmują jej lokal, okres czasu, w którym to czynią oraz jakie opłaty powinny regulować za jego zajmowanie (odszkodowanie zgodnie z art. 18 ust. 3 u.o.p.l.).

Stosownie do art. 232 k.p.c. to na stronach ciąży obowiązek przedstawienia dowodów dla stwierdzenia faktów z których wywodzą skutki prawne, a skoro ten uprawnienia tego nie wykonał prawidłowo, nie może usprawiedliwić się przerzuceniem odpowiedzialności za postępowanie dowodowe na Sąd. Wskazany powyżej ciężar dowodu w znaczeniu formalnym uzupełnia ciężar dowodu w znaczeniu materialnym wyrażony w art. 6 k.c., który nakłada na stronę ciężar udowodnienia faktów, z których wywodzi ona skutki prawne. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 listopada 2007r., (II CSK 293/07), ciężar udowodnienia faktu należy rozumieć z jednej strony jako obarczenie strony procesu obowiązkiem przekonania sądu dowodami o słuszności swoich twierdzeń, a z drugiej konsekwencjami poniesienia realizacji tego obowiązku, lub jego nieskuteczności. Tą konsekwencją jest zazwyczaj niekorzystny dla strony wynik procesu.

Powódka powołuje się także na jej dokumenty finansowe dołączone do pozwu. Natomiast są one tylko i wyłącznie dokumentami prywatnymi sporządzonymi przez T. D., a jako takie stanowią tylko dowód tego, że złożyła ona oświadczenie o wskazanej w nich treści (art. 245 k.p.c.). Z treści tych dokumentów bynajmniej nie wynika, że wskazane

w nim wyliczenia są prawidłowe, w szczególności, że pozwana zakwestionowała prawidłowość tych wyliczeń. Powódka nie zareagowała jednakże na zarzut pozwanej i nie wykazała na jakiej podstawie ustaliła wysokość należnego jej odszkodowania. Okoliczności tej nie mógł zastępować dopuszczony w sprawie dowód z opinii biegłego albowiem Sąd Rejonowy zakwestionował jej przydatność. Dlatego też należało uznać, że - na podstawie art. 6 k.c. - powódka nie wykazała wysokość roszczenia, skutkiem czego było oddalenie powództwa.

Z przyczyn wskazanych powyżej, dopuszczenie dowodu ze zeznań świadka E. G. było bezcelowe ze względu na niewykazania podstaw do ustalenia należnego powódce odszkodowania.

Zastosowana przez Sąd Rejonowy regulacja prawna jest prawidłowa, dlatego też zarzuty apelacji są bezzasadne.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz art.108 § 1 k.p.c. Koszty te ustalono w oparciu o § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r. poz. 1804 z późniejszymi zmianami).

SSO Marcin Rak SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Balion - Hajduk